

Tekst 3 Iederéén denkt in hokjes

De inleiding van tekst 3 bevat een verschijnsel dat in de tekst nader wordt toegelicht.

1p 23 Welk verschijnsel wordt beschreven?

In de inleiding staat ook de aanleiding voor het schrijven van de tekst.

1p 24 Wat is de aanleiding voor het schrijven van tekst 3?

“Toch zal het nooit gebeuren.” (regel 16)

1p 25 Waarnaar verwijst het woord ‘het’?

“Wat zou het mooi zijn: een samenleving waarin we ieder mens zien als uniek individu, zonder vooroordelen” (regels 1-4)

1p 26 Waarom is deze wens van de auteur **niet** te realiseren, volgens tekst 3? omdat het menselijk brein

A bijna alles met stereotypen invult tot een uniek totaalbeeld

B ons te laat waarschuwt voor een gebrek aan informatie over de situatie

C slecht kan omgaan met stereotypen en vooroordelen

D vanzelf de dingen en personen die het opmerkt in categorieën indeelt

“Zelfs al zouden we willen, we kunnen het niet.” (regels 16-18)

Deze bewering is in tegenspraak met twee andere beweringen uit de tekst.

2p 27 Citeer deze twee beweringen. Baseer je antwoord op twee verschillende alinea's uit alinea 5 tot en met 11.

2p 28 Noteer twee voordelen van categoriseren die in tekst 3 worden genoemd.

In alinea 6 worden twee voorbeelden gegeven.

1p 29 Welk nadeel van hokjesdenken wordt met deze voorbeelden geïllustreerd?

tekstfragment 4

(1) [...] In het boek *De zijkant van de macht* schetst Julia Wouters, politicoloog en voormalig politiek assistent van Lodewijk Asscher¹⁾, welke patronen vrouwen in de politiek tegenwerken. “Omdat verreweg de meeste beelden van professionals in ons hoofd die van een man zijn, geloven we
5 eerder dat een man professioneel en competent zal zijn. Een vrouw moet dat keer op keer bewijzen”, schrijft Wouters. “Vrouwen worden eerder als risico gezien. Daardoor is het ‘enger’ ze een kans te geven.”

(2) Het tweede patroon: de koorddans. Voor vrouwen in de politiek is het vrijwel onmogelijk de juiste balans te vinden tussen het beeld dat we
10 hebben van een leider (assertief, ambitieus, competitief, eigenschappen die we veelal toeschrijven aan mannen) en de verwachtingen die we hebben van vrouwen (zorgzaam, bescheiden, gericht op samenwerking). Het idee van een vrouwelijke leider is bijna intrinsiek tegenstrijdig, het verwart ons. En dus zoeken we naar redenen voor die verwarring: in haar
15 stijl, persoonlijkheid, uitstraling.

naar: Loes Reijmer

uit: de Volkskrant, zaterdag 19 maart 2021

noot 1 Lodewijk Asscher: partijleider van de politieke partij *Partij van de Arbeid*

“Zo hebben veel vrouwelijke hoogleraren wel eens post ontvangen voor ‘de heer...’” (regels 46-48 van tekst 3).

In alinea 1 van tekstfragment 4 is een verklaring te vinden voor dit stereotiepe beeld van hoogleraar als man.

1p 30 Welke verklaring is dat?

Geef antwoord in één of meer volledige zinnen.

“Het idee van een vrouwelijke leider is bijna intrinsiek tegenstrijdig, het verwart ons.” (regels 13-14 van tekstfragment 4)

1p 31 Door welke werkwijze zou deze intrinsieke tegenstrijdigheid kunnen worden vermeden volgens tekst 3?

Baseer je antwoord op alinea 5 tot en met 9.

Geef antwoord in één of meer volledige zinnen.

In de tabel hieronder staat een onvolledige samenvatting van alinea 7 tot en met 11 van tekst 3.

We zijn wel in staat om	1...
maar	2...
Daarom	3...
en	4...
In het dagelijks leven is dit niet te doen, dus	5...

3p 32 Vul de tabel aan. Neem de nummers over en noteer je antwoorden achter de nummers.
Zorg ervoor dat er correcte zinnen ontstaan.

1p 33 Welk kopje past het best boven alinea 10 en 11 samen?
A De onvermijdelijkheid van hokjesdenken
B Het nut van stereotypen in de rechtspraak
C Het proces van *quick-and-dirty*-verwerking
D Onderzoek naar stereotypering

“Het is als het zout in de soep, het beïnvloedt de smaak van alle ingrediënten en je kunt het er niet meer uit halen.” (regels 160-163)

1p 34 Wat wordt duidelijk gemaakt met deze vergelijking?
dat we een onveranderlijk beeld van een persoon maken op grond van
A de bewuste kennis die we over deze persoon hebben
B de kenmerken die we meteen bij deze persoon waarnemen
C de kennis over de groep waartoe deze persoon behoort
D een afgewogen oordeel dat we over deze persoon hebben

“Alleen met dat inzicht komen we verder.” (regels 184-185)

1p 35 Waarom komen we alleen met dat inzicht verder, volgens tekst 3?
omdat alleen
A het besef dat we in hokjes en categorieën denken ervoor kan zorgen dat de invloed hiervan teruggedrongen wordt
B het idee dat we moeten stoppen met vooroordelen ervoor kan zorgen dat we er ook daadwerkelijk mee stoppen
C hiermee duidelijk wordt dat Grunberg een andere uitspraak had moeten doen om zijn punt kracht bij te zetten
D hiermee duidelijk wordt dat het lastig is om te bepalen wie het meest in hokjes en categorieën denken

Let op: de laatste vragen van dit examen staan op de volgende pagina.